

Innst. S. nr. 241

(2001-2002)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Rolf Terje Klungland, Sylvia Brustad og Olav Akselsen om økt energigjenvinning i industrien

Dokument nr. 8:27 (2001-2002)

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen om

- at det utarbeides en samlet plan for energigjenvinning i bransjen basert på kartlegging av de muligheter som er til stede for å kunne utnytte gjenvunnet energi når industrien, andre aktører og myndighetene inngår i et forpliktende samarbeid
- at det opprettes avtaler med bedriftene om energigjenvinning basert på medvirkning og samarbeid med myndighetene
- at arbeidet med dette kommer i gang umiddelbart."

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Rolf Terje Klungland og Synnøve Konglevoll, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, fra

Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og lederen Bror Yngve Rahm, og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, viser til St.meld. nr. 54 (2001-2002) om Norsk klimapolitikk, og til St.meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til Norsk klimapolitikk, og de respektive partienes merknader og forslag ved behandlingen av meldingene, jf. Innst. S. nr. 240 (2001-2002).

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:27 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene Rolf Terje Klungland, Sylvia Brustad og Olav Akselsen om økt energigjenvinning i industrien - vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 12. juni 2002

Bror Yngve Rahm
leder

Inger S. Enger
ordfører

Øyvind Vaksdal
sekretær

Vedlegg

Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til Stortinget, datert 15. januar 2002

Angående Dok. nr. 8:27 (2001-2002)

Det vises til Dok. nr. 8:27 (2001-2002), forslag fra stortingsrepresentantene Rolf Terje Klungland, Sylvia Brustad og Olav Akselsen om økt energigjenvinning i industrien.

Forslaget tar utgangspunkt i at det er betydelige mengder spillvarme fra den elektrokjemiske industrien som kan gjenvinnes og utnyttes direkte eller til produksjon av elektrisitet. I forslaget heter det at:

"I prosessindustrien ligger det store muligheter for gjenvinning av energi. 50 pst. av energien som går inn i produksjonen brukes til fremstilling av produkt. Denne energien er ikke gjenvinnbar. Av den resterende energien (50 pst.) kan et sted mellom 20-80 pst. gjenvinnes. Av total energi kan altså et sted mellom 10-40 pst. gjenvinnes".

Det vises videre til at endringer i markedet for metaller og økt konkurranse har skapt usikkerhet omkring de videre utsiktene for elektrokjemisk industri i Norge:

"Ferrolegeringsindustrien i Norge er i endring. Det er stanset ovner på flere smelteverk, og flere av verkene vurderes nedlagt. For en del av bransjen er årsaken til denne utviklingen sviktende marked og økt konkurranse fra Kina og Østblokkland. Dette har skapt generell usikkerhet omkring muligheten til å satse videre i Norge".

I forslaget tas det til orde for at:

"Økt energigjenvinning kan gi bedriftene et bedre fundament for framtiden".

Konkret foreslår en at:

"Det bør arbeides for mer gjenvinning av energi i industrien. Et første mål kan være at potensialet for slik gjenvinning fra industrien kartlegges. Eventuelle diskriminerende regler eller avgifter, eller andre forhold, som hindrer eller reduserer økt gjenvinning fra industrien, bør søkes endret, slik at gjenvunnet energi får en konkurransefordel".

Energiforsyningen står overfor betydelige utfordringer i årene framover. Samfunnets behov for energi og begrensninger knyttet til utbygging av ny produksjon gjør at vi må utnytte den energien vi allerede har mer effektivt. I den forbindelse vil blant annet økt energigjenvinning i industrien være et egnet tiltak. Spillvarme fra industrien er en viktig energikilde, og energigjenvinning er et tiltak som hører inn under en miljøvennlig omlegging av energiforsyningen. Stortinget har stilt seg bak denne energiomlegging, der målene er:

- økt bruk av vannbåren varme basert på spillvarme, nye fornybare energikilder og varmpumper

- økt produksjon av vindkraft
- økt anvendelse av naturgass
- forbruksreduksjon

Jeg vil benytte anledningen til å minne om at Stortinget også har støttet strategien som ble skissert i Energi-meldingen, St.meld. nr. 29 (1998-99), for å nå disse målene, samt opprettelsen av Energifondet og Enova SF. Vesentlige punkt i satsingen er å benytte 5 milliarder kroner over 10 år til dette formålet og å benytte seg av markedsbaserte virkemidler. Det vil blant annet si å la ulike teknologier og tiltak konkurrere om midlene tilgjengelig. Å la ulike løsninger konkurrere med hverandre er en forutsetning for en robust og langsiktig omlegging av energiforsyningen. Ved å gi ulike alternativer like vilkår vil konkurranse sørge for at det er den rimeligste og best egnete løsningen som vil bli valgt i hvert enkelt tilfelle. Konkurranse stimulerer også til nyskaping og kostnadsreduksjon. Det er en grunnleggende målsetning å gjennomføre energiomleggingen til lavest mulig kostnad for samfunnet. Dette er begrunnelsen for at en ikke har særskilte satsinger på enkeltteknologier eller -kilde, og dermed heller ikke på spillvarme og energigjenvinning i industrien.

Enova SF er opprettet for å ivareta målene og utforme nødvendige virkemidler for omleggingen. Enovas kompetanse vil være å vurdere ulike prosjekter opp mot hverandre, og å støtte de som mest effektivt bidrar til omleggingen. Dette innebærer at det vil være opp til Enova å vurdere tiltak rettet mot energigjenvinning og utnyttelse av spillvarme i industrien. I forbindelse med tildeling av støtte må Enova i hvert enkelt tilfelle legge vesentlig vekt på kostnader og avsetningsmulighetene for den energien som eventuelt vil bli gjenvunnet, ettersom forholdene vil variere fra bedrift til bedrift.

Gjenvinning av spillvarme er for øvrig i en særstilling, da det allerede er innført fritak for forbruksavgift på elektrisk kraft som produseres i slike anlegg. Dette innebærer at en kan hente ut en merpris for elektrisk kraft produsert i energigjenvinningsanlegg tilsvarende størrelsen på avgiften, som for 2002 vil være på 9,3 øre pr. kWh. Til sammenligning mottar vindkraftprodusenter, som også er tilgodesett med en særordning, en støtte tilsvarende 4,65 øre pr. kWh.

Kraftkrevende industri står for om lag 27 pst. av elforbruket. Andre tiltak enn energigjenvinning bør derfor også vurderes innen denne næringen, i forbindelse med energiomleggingen. For eksempel har et samarbeidsprosjekt mellom enkelte bedrifter innen kraftkrevende industri og Norges vassdrags- og energidirektorat vist at det finnes betydelige energibesparelser knyttet til deres produksjon som kan utløses til ingen eller lav kostnad. Både bedriftene og myndigheten vil være tjent med å utløse de billigste tiltakene først, uav-

hengig om de fører til reduksjon i energiforbruket eller gir ny anvendbar energi ved gjenvinning av spillvarme. Dette vil bli ivaretatt ved å behandle spillvarme fra industrien og energigjenvinning på lik linje med andre kilder og tiltak i forbindelse med det videre arbeidet med energiomleggingen. Det betyr videre at eventuelle endringer i virkemidlene rettet mot energigjenvinning må sees i lys av den helhetlige virkemiddelstrategien for energiomleggingen. For eksempel har Eramet, Tinfos og Elkem fremmet et forslag til endringer i dagens fritak for forbruksavgift på elektrisk kraft produsert i energigjenningsanlegg som må sees i denne sammenheng. Regjeringen vil komme tilbake til det aktuelle forslaget i revidert nasjonalbudsjett for 2002.

Den støtten som allerede gis, eller eventuelle nye tiltak rettet mot utnyttelse av spillvarme og energigjen-

vinning i industrien, kan bidra til å sikre enkelte bedrifter inntekter. Det er imidlertid vanskelig å se for seg at støtte eller andre tiltak knyttet til energigjenvinning kan veie opp for tapt lønnsomhet i kjernevirksomheten, som i dette tilfelle er metallproduksjon.

Med bakgrunn i energimålene og den allerede vedtatte strategien for energiomleggingen, synes ikke en samlet plan for energigjenvinning i industrien og avtaler om energigjenvinning basert på medvirkning og samarbeid med myndigheten som en hensiktsmessig tilnærming. Spillvarme fra industrien og energigjenvinning vil i den videre satsingen bli behandlet på lik linje med andre kilder og tiltak som vil være aktuell i energiomleggingen. Dette vil sikre både en effektiv utnyttelse av energien i kraftkrevende industri og en effektiv oppnåelse av de energipolitiske målene.